

TÜRKİYE TOPRAKLARI

HATIRLAYALIM

TOPRAK NASIL OLUŞUR?

TOPRAK OLUŞUMUNA NELER ETKİ EDER

TOPRAK OLUŞUMUNDA NELER ETKİLİDİR?

İKLİM(sıcaklığın azalması-artması- fiziksel parçalanma ve kimyasal çözülme-nemli bölgelerde)

BİTKİ ÖRTÜSÜ

ANA KAYANIN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ
YERŞEKİLLERİ(EĞİM-YÜKSELTİ-BAKİ)
ZAMAN-HAYVANLAR-İNSANLAR
TOPRAK OLUŞUMUNDA ETKİLİ OLAN UNSURLARDIR.

ÖNCE **KAYAÇLAR** PARÇALANIR, ÇAKIL-TOZ HALİNE DÖNÜŞÜR, **HUMUS** GİBİ **ORGANİK MADDELERLE BİRLEŞİR**, ZAMANLA **BİTKİLER** VE **TOPRAKTA YAŞAYAN ORGANİZMALARIDA İÇİNE ALIR** VE UZUN BİR SÜREÇTE **TOPRAK OLUŞUR**.

TOPRAK OLUŞUMUNA ETKİ EDEN ÇÖZÜLMELER
FİZİKSEL(MEKANİK) ÇÖZÜLME
KİMYASAL ÇÖZÜLME
BİYOLOJİK(ORGANİK) ÇÖZÜLME

BU ÇALIŞMADA;

1-TÜRKİYE’NİN TOPRAK YAPISINI
2-TÜRKİYE’DE TOPRAĞIN KULLANIM ÖZELLİKLERİNİ ÖĞRENECEĞİZ.

HATIRLAYALIM

TÜRKİYE TOPRAKLARI

TOPRAKLAR OLUŞUMLARINA GÖRE ÜÇ ANA GRUBA AYRILIRLAR.

ZONAL(YERLİ)
TOPRAKLAR

İNZONAL
TOPRAKLAR

AZONAL(TAŞINMIŞ)
TOPRAKLAR

Herhangi bir bölgede etkili olan iklim şartları ve bitki örtüsü özelliklerine göre oluşmuş topraklardır.

Oluşumunda yüzey şekil ve ana materyal faktörleri etkilidir. Yani toprak üzerinde ana maddenin etkisi görülür. Aşınmadan dolayı genellikle gelişmemiştir.

Dış kuvvetlerce(rüzgar, akarsu, buzul vb) belli bir bölgede biriken, taşınmış topraklar, horizonları olmayan topraklar.

Bu topraklar hangileridir?

Lateritler

Kırmızı topraklar(terra-rossa)

Kahverengi orman toprakları

Podzol toprakları

Tundra toprakları

Çöl toprakları

Kahverengi ve kestane renkli

bozkır toprakları

Çernezyomlar

Bu topraklar hangileridir?

Halomorfik(tuzlu)topraklar

Hidromorfik(bataklık)

topraklar

Kalsimorfik(killi-kireçli)

topraklar(2'ye ayrılır)

a- **Vertisoller(killi-kireçli)**

b- **Rendzina(kireçli)**

Bu topraklar hangileridir?

Alüvyal topraklar (akarsular)

Lösler(rüzgarlar)

Morenler (buzullar)

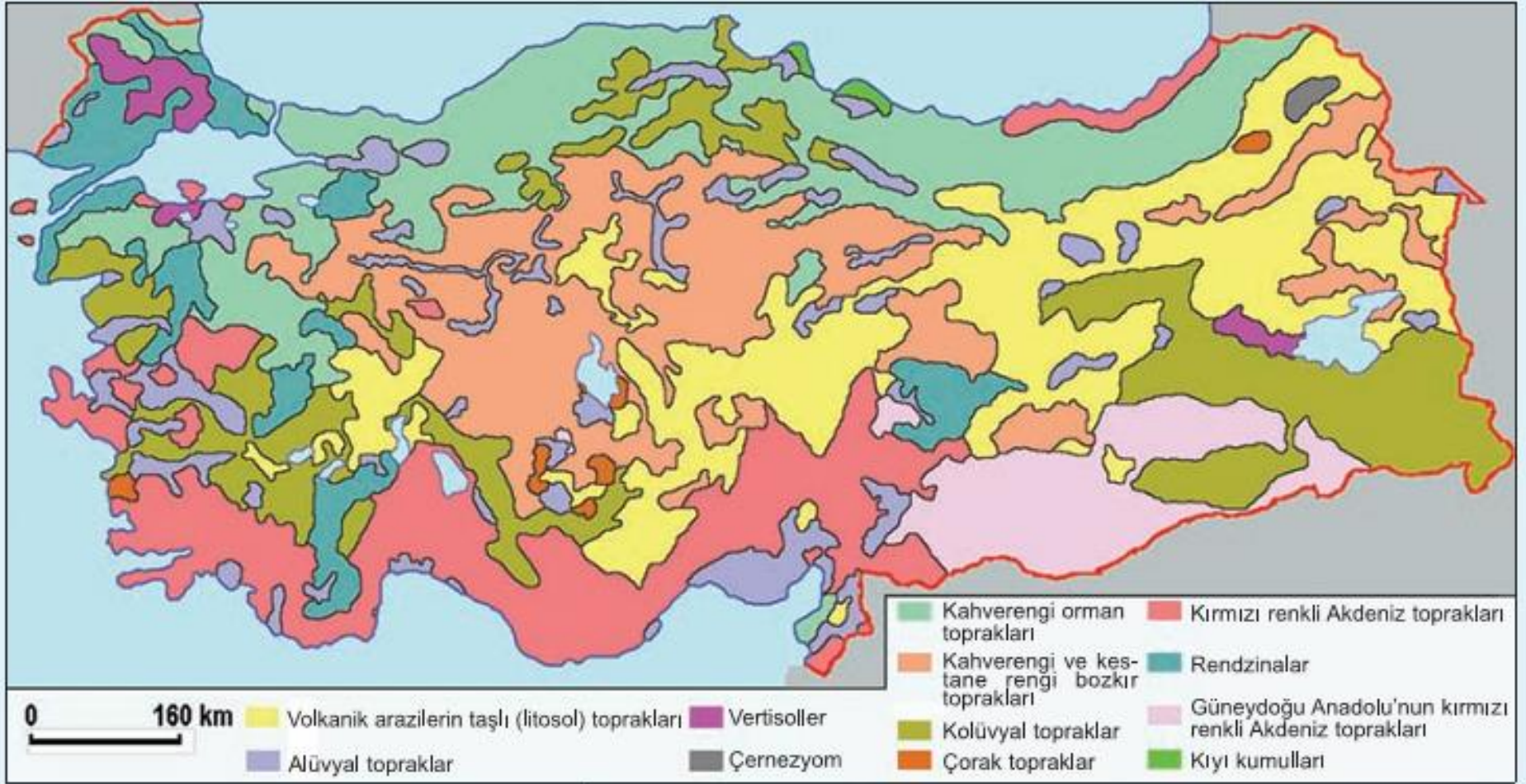
Kolüvyal topraklar(çıplak dağ eteklerinde)

Litossoller(çıplak dağ eteklerinde iri parçalı)

Regosoller (çıplak dağ eteği kum+taşınmış toprak)

BU TOPRAKLARDAN HANGİLERİ TÜRKİYE'DE MEVCUTTUR?

TÜRKİYE TOPRAKLARI

ALÜVYAL TOPRAKLAR

KUMLU-TAŞLI TOPRAKLAR

KIRMIZI TOPRAKLAR

KAHVERENGİ ORMANTOPRAKLAR

**KAHVERENDİ VE KESTANE RENGİ
TOPRAKLAR**

TÜRKİYE TOPRAKLARI

TOPRAK TİPLERİ

GÖRÜLDÜĞÜ YERLER

ÇERNEZYOM TOPRAKLARI

ERZURUM-KARS- ARDAHAN PLATOSUNDA DOĞAL BİTKİ ÖRTÜSÜ ÇAYIR OLAN YERLERDE

TERRA ROSSA-KIRMIZI TOP.

AKDENİZ BÖLGESİNDE

ALÜVYAL TOPRAKLAR

DELTA OVALARINDA

KAHVERENGİ ORMAN TOP.

KUZEY ANADOLU DAĞLARININ YAMAÇLARINDA

KAHVERENGİ ve KESTANE RENKLİ BOZKIR TOPAKLARI

KONYA OVASI VE ÇEVRESİNDE İÇ ANADOLU 'DA YAYGIN

VERTİSOLLER

ESKİ GÖL TABANLARINDA, ZAMANLA OVA OLMUŞ YERLERDE, MUŞ OVASI

RENDZİNALAR

TEKE YARIM ADASININ YÜKSEK KESİMLERİNDE, TOROSLARDA

REGOSOLLER

KAYSERİ ERCİYES DAĞI ETEKLERİNDE, VOLKANİK ALANLARDA

KOLÜVYAL TOPRAKLAR

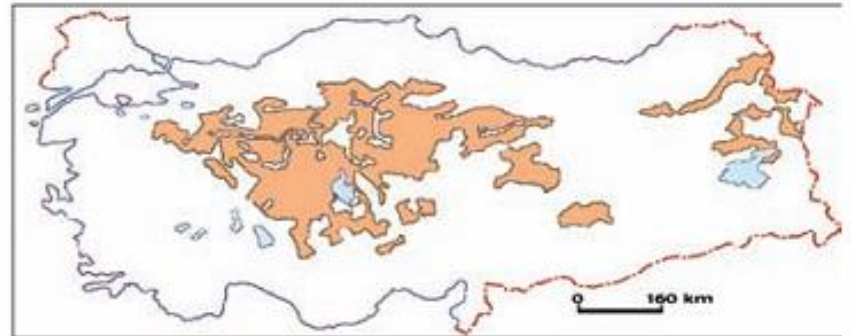
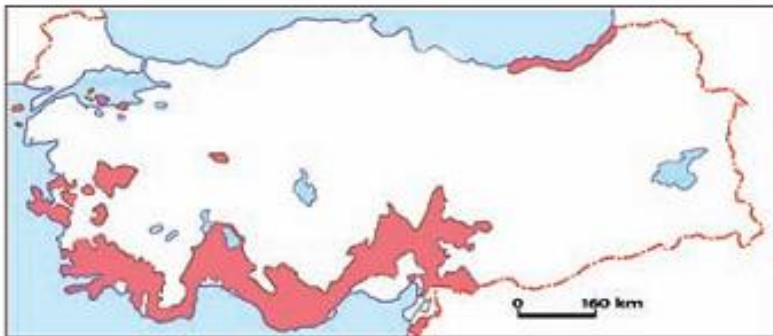
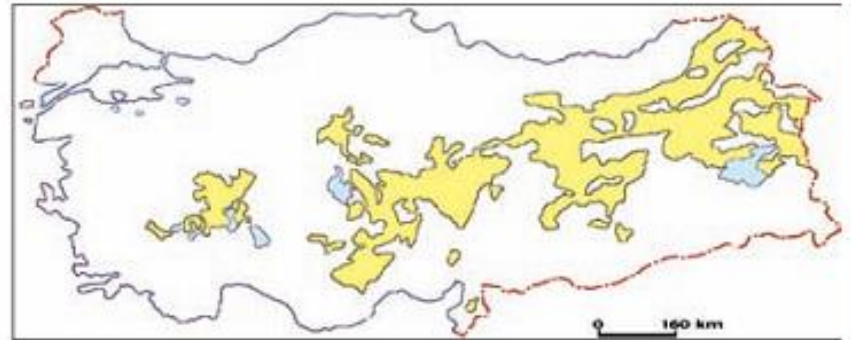
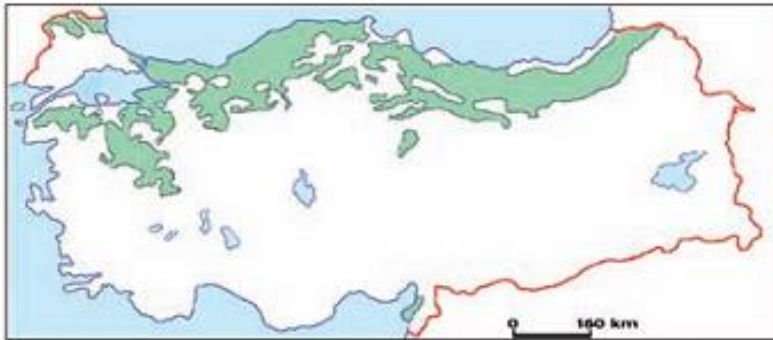
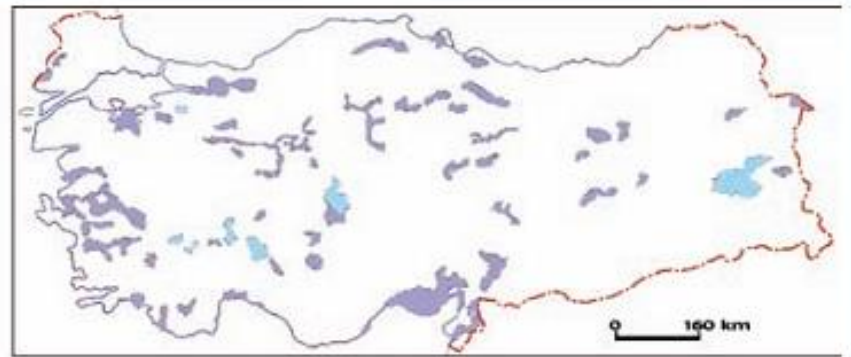
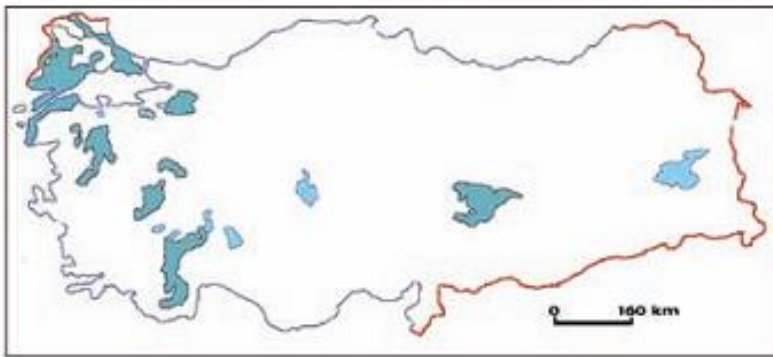
EGE BÖLGESİ BOZ DAĞLAR, AYDIN DAĞLARI ETEKLERİ, TOROS DAĞ. ETEKLERİ
KUZEY ANADOLU DAĞ. GÜNEY ETEKLERİ

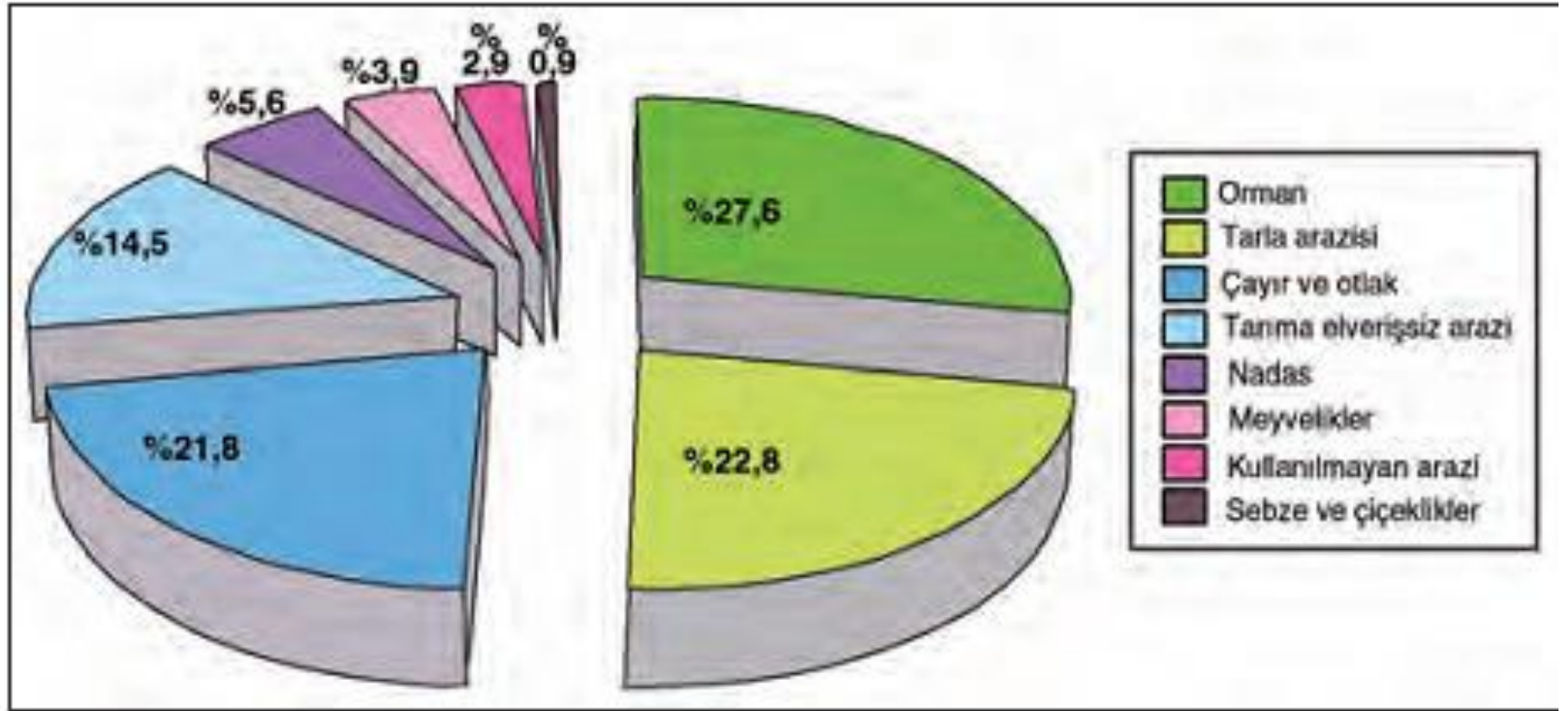
ÇORAK TUZLU TOPRAKLAR

TUZ GÖLÜ VE ÇEVRESİ

Görüldüğü kuşak	Büyük toprak grubu	Türkiye yüz ölçümüne oranı (%)
Kurak-ot-çayır kuşağı	Kahverengi bozkır	19,7
	Kestanerengi bozkır	5,8
Geçiş kuşağı	Kireçsiz kahverengi	7,8
Nemli orman kuşağı	Kahverengi orman	15,8
	Kireçsiz kahverengi orman	10,2
	Podzol	4,1
	Yüksek dağ çayır	0,4
Akdeniz kuşağı	Kırmızı Akdeniz	2,9
	Rendzina	0,8
İntrazonal kuşak	Vertisoller	0,8
	Bazaltik vertisoller	1,4
	Regosoller	0,9
	Litosoller	11,7
	Alüvyal ve kolüvyaller	10,0
	Çıplak kayalıklar	3,8
Toplam		96,1

Grafik 7.1: Türkiye arazisinin kullanımı

BU GÖRÜNTÜLER BİZE NEYİ ANLATIYOR?

Çimento

Tuğla

Seramik

Kiremit

Fayans

Porselen

Görülüyor ki toprak, günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçasıdır. Tuğla, çimento, kiremit ve fayans inşaat sanayisinin temelini oluştururken seramik ve porselen evlerimizin önemli araçlarıdır.

Yukarıda, Türkiye topraklarının hangi amaçlarla kullanıldığını gösteren bazı fotoğraflar verilmiştir. Bunları inceleyerek Türkiye topraklarından nasıl yararlandığınızı, hangi ekonomik faaliyetler için doğru- dan kullanıldığını ve hangi ekonomik faaliyetler için ham madde sağladığını arkadaşlarınızla tartışınız.

TOPRAĞI BEKLEYEN TEHLİKE

Ülkemizde ormanların çeşitli nedenlerle tahrip edilmesi ve tarım arazilerinin aşırı ve hatalı kullanımı sonucunda ortaya çıkan sorunların başında **erozyon** gelmektedir. Genel hatlarıyla, dış kuvvetlerin aşındırma süreci olarak tanımlayabileceğimiz erozyon, aslında doğal bir süreçtir. Ancak asıl tehlikeli olan erozyon türü, insan etkisi sonucunda ortaya çıkan **hızlandırılmış erozyon**dur. Kökleri aracılığıyla toprağı bir arada tutan ve aşınmalarını yavaşlatan bitki örtüsünün tahrip edilmesi sonucunda erozyonun hızı artar. Böylece binlerce yılda oluşan A, B ve C horizonları onlarca yıl içerisinde hızla aşınır böylece ana kaya ortaya çıkar. Önlem alınmadığı takdirde çölleşme başlar. Türkiye’de erozyon hızını yavaşlatmak için kurak bölgelerde ağaçlandırma çalışmalarına hız verilmiştir.

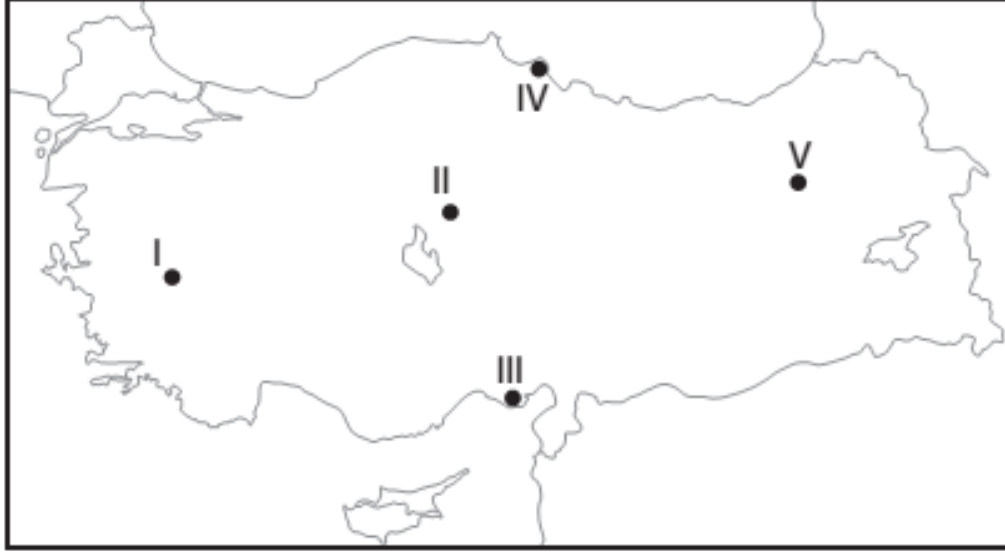
BİR LİDER TOPRAĞIN ÖNEMİNİ BAŞKA NASIL ANLATABİLİR Kİ?

Atatürk, traktör kullanırken...

M. KEMAL ATATÜRK’ÜN MODERN TARIM İÇİN YAPMIŞ OLDUĞU ÇALIŞMALARI ARAŞTIRINIZ.

TÜRKİYE TOPRAKLARI

- Dünyanın en verimli yerli toprağı olarak bilinir.
- Dağ çayırlarının altında görölmektedir.
- Orta kuşağın yarı nemli iklimlerinde görölür.

Yukarıda özellikleri verilen toprak türü harita üzerinde gösterilen alanların hangisinde görölmektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

TÜRKİYE TOPRAKLARI-SORULAR

I. Turunçgil

II. Fındık

Yukarıda verilen tarım ürünleri yaygın olarak hangi topraklar üzerinde yetişmektedir?

I

II

A) Kahverengi orman	Çernezyom
B) Kestane renkli bozkır	Podzol
C) Terra rosa	Kestane renkli bozkır
D) Kahverengi orman	Terra rossa
E) Terra rossa	Kahverengi orman

- Eski göl tabanlarında oluşan topraklardır.
- Genellikle Tuz Gölü çevresinde görülmektedir.
- Tarımsal faaliyetlerin yapılmasına elverişli değildir.

Yukarıda özellikleri verilen toprak türü hangisidir?

- A) Alüvyal
B) Kolüvyal
C) Tuzlu toprak
D) Killi toprak
E) Kireçli toprak

Aşağıda verilen topraklardan hangisi üzerinde büyükbaş hayvancılık faaliyetleri yaygın olarak yapılmaktadır?

- A) Alüvyal
B) Terra rossa
C) Çernezyom
D) Kahverengi orman
E) Kestane renkli bozkır

Aşağıda Türkiye'de görülen toprak tiplerinden bazıları ve bu topraklar üzerinde yetişen doğal bitki örtüsü eşleştirilmiştir.

- I. Terra rossa – maki
II. Kahverengi step – bozkır
III. Çernezyom - çayır

Bu eşleştirmelerden hangileri doğru olarak verilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III